

A 89018

REKISTERISÄ SW 1997

"Merikanta" 432

IISALMI
KOLJONVIRTA

1989

Merikanta

18

TUTKIMUSRAPORTTI KOLJONVIRRAN TAISTELUN (1808)

SILLAN VESIALUEELTA IISALMESSA

Kirjeenvaihto-osoite:
Pekka Honkakoski
Suistamonkatu 97020
74120 Iisalmi
p:977-23972

Pekka Honkakoski
Pekka Honkakoski
Antti Rissanen
Antti Rissanen

SISÄLLYS:	Tutkimuksen tarkoitus	2
	Tutkimuksen suorittajat ja luvat	2
	Tutkimusalue	2
	Lähdekartat	3
	Tutkimuslöydökset	3-4
	Johtopäätökset	4-5
	Jatkosuunnitelmat	5
	Liitteet	6-14

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa Suomen sodan aikaisen ns. Koljonvirran taistelun sillan paikka ja suorittaa alustavat vedenalaiset selvitykset tuolla paikalla.

Tutkimuksen suorittajat ja tutkimusluvut

Iisalmen urheilusukeltajat ry. kuuluva tutkimusryhmä suoritti Iisalmen koljonvirrassa tutkimussukelluksia Museoviraston luvalla nro 2959 aikavälillä 15.7-1.11.1989. Tutkimusryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt: Anne Honkakoski, Tapio Berg, Antti Inkinen, Kari Nevalainen, Jarmo Mähönen, Antti rissanen ja Pekka Honkakoski (vastuhenkilö).

Museoviraston luvan lisäksi (liite 1) pyydettiin luvat Koljolar kalastuskunnasta (esimies Jouko Huttunen) virran läntiseen osaan sekä Pappilan kalastuskunnasta (esimies Heimo Reinikainen) virran itäiseen osaan. Jakokunnat eivät ole alueella järjestäytyneet (Tuula Keinonen, Kuopion maatalouskeskus).

Tutkimusalue

Tutkimusalue rajattiin käsittämään Koljonvirran taistelun 27.10.1808 aikaisen sillanpaikan arvioidulle kohdalle (liite 2). Sillan taistelun aikaisen paikan arviointiin käytettiin seuraavaa materiaalia:

Yleiskartat teoksesta "Sveriges krig åren 1808 och 1809", Stockholm, Kungl. boktryckeriet. P.A. Norstrdt & Bönkr 1910. (J.Pennanen).

J.Burmanin kartta 27.10.1808. (Liite 3, Iisalmen kotiseutumuseo)

Venäläisten taistelukartta 15.10.1808 (Liite 4, J. Pennanen).

Kartta Koljonvirranalueesta n. vuodelta 1923-24 (Liite 5, Iisalmen kaupungin kiinteistö- ja mittausosasto, kaupungingeodeetti Väisänen)

J.Airaksisen kartta Iisalmi-Oulu maantietä varten omistusoikeuksin pakolunastettavista tiluksista Iisalmen maalaiskunnassa >Kuopion läänissä 1954-56 (Liite 6, Väisänen).

Juhani Rauvolan mittaama kartta Valtatie n:o 19 varten Koljonvirran sillan kohdalla kohdalla tieoikeuden nojalla käyttöön otetuista alueista Kuopion läänin maareksisteristä 7.10.1980 (Liite 7, Väisänen)

Tutkimuslöydökset

Tutkimus suoritettiin parisukelluksina köysiohjauksessa noudattaen Suomen urheilusukeltajain liiton vahvistamia turvamääräyksiä. Sukelluksilla noudatettiin myös kaikilta osin muinaismuistolakia ja Museoviraston ohjeita.

Sukellukset suoritettiin virran itärannalta ja yksi sukellus länsirannalta (Liite 8). Syvyyttä tutkitussa alueessa oli 0-6 metriä. Pohja oli joko hiekkainen tai sitten pohjassa oli runsaasti uppotukkeja.

Uppotukit sijoittuivat pääasiassa virran itälaidalta kulkevan laivaväylän kohdalle.

Irtainta tavaraa löytyi mm. sinkkivaijereita, lasinpalasia, kuusinen uitossa käytetty punos, peltilaatikko, tuulettimen potkuri, pohjaa pitkin kulkeva vesijohto.

Sekä itä- että länsilaidalta löytyi kartan osoittamasta (Liite 8) kiviroykkiöt, joissa kivien alla oli molemmissa päästään veistetyt (Liite 9) parrut. Kivikasan läpimitta oli n. 1.5x1.5m ja kivien läpimitta vaihteli n. 10-30cm väliltä.

Kaikki löydetty tavara iästä riippumatta on jätetty museoviraston luvan mukaisesti koskematta paikoilleen.

Johtopäätökset

Koljonvirran taistelun aikainen silta on todennäköisesti sijainnut liitteen 2 osoittamalla alueella. Useita uudempia siltoja on ollut joko tämän sillan päällä tai vain hieman pohjoisempana ylävirtaan päin aina nykyiselle valtatie n:o 19 sillalle saakka. Uusimmista silloista säilyneiden valokuvien (Antti Inkinen) mukaan myös nykyisen sillan

pohjoispuolella on ollut silta. Tämä tieto on ristiriidassa karttatietojen kanssa.

Tutkitulta alueelta löydettiin ajallisesti nuorempaa romua sekä laivaväylästä runsaasti uppotukkeja.

Oletetusta taistelun sillanpaikasta löytyi pohjasta sillan suuntaisesti itä- ja länsilaidalta kaksi kiviröykkiötä, jotka sopisivat olemaan puisen silta-arkun upotukseen käytetyt painokivet. Jos taistelun aikainen silta on ollut kevytrakenteinen renkkusilta (J.Pennanen), niin nuo löydetyt kiviröykkiöt ovat silloin todennäköisesti myöhäisemmältä ajalta ja sijaitsevat taistelunaikaisen sillanpaikan päällä tai aivan sen vieressä pohjoispuolella.

Jatkosuunnitelmat

Tutkimusryhmän mielestä seuraavat toimenpiteet olisivat tutkimusalueen loppuosan kartoittaminen, kiviröykkiöiden tarkempi tutkiminen ja kiviröykkiössä olevan puun dendrokronologinen iänmääritys.

Jatkotoimista tutkimusryhmä tulee tekemään suunnitelmaehdotuksen ja sen toteuttamiseen pyytää erikseen Museoviraston luvan.

Helsinki 14.7.1988

Nro 2959
Viite kirjeenne 29.6.1988Pekka Honkakoski
Sankarinkatu 6 B 9
74100 IISALMIAsia sukelluslupa, Iisalmi,
Koljonvirta

Museovirasto on 14.7.1988 pitämässään istunnossa käsitellyt viitekohdassa mainitun anomuksen ja päättänyt muinaismuistolain (295/63) 10. §:n 1. momentin nojalla oikeuttaa Iisalmen urheilusukeltajat suorittamaan vedenalaista tutkimusta Koljonvirran taistelun vesialueella.

Lupa on voimassa 15.7. - 1.11.1988

Sukellustöiden vastuuhenkilönä toimii Pekka Honkakoski.

Tutkimusraportti on toimitettava museovirastolle 31.3.1989 mennessä.

Esineiden nosto tutkimusalueelta ilman museoviraston erillistä lupaa on ehdottomasti kielletty.

Ylijohtajan sijainen,
osastonjohtaja

Aarne Kopisto

Osastonjohtaja

Torsten Edgven

HK/pp

KOLJONVIRTA, Iisalmi
1988
1:640

Koljonvirran taistelun aikaisen
sillan arvioitu paikka.

2 KPL Ø 70-80 mm TOLPAT

PELTILAATIKKO (RÄJÄHDYKSET) ? 18.8
TOLPPA 18.8

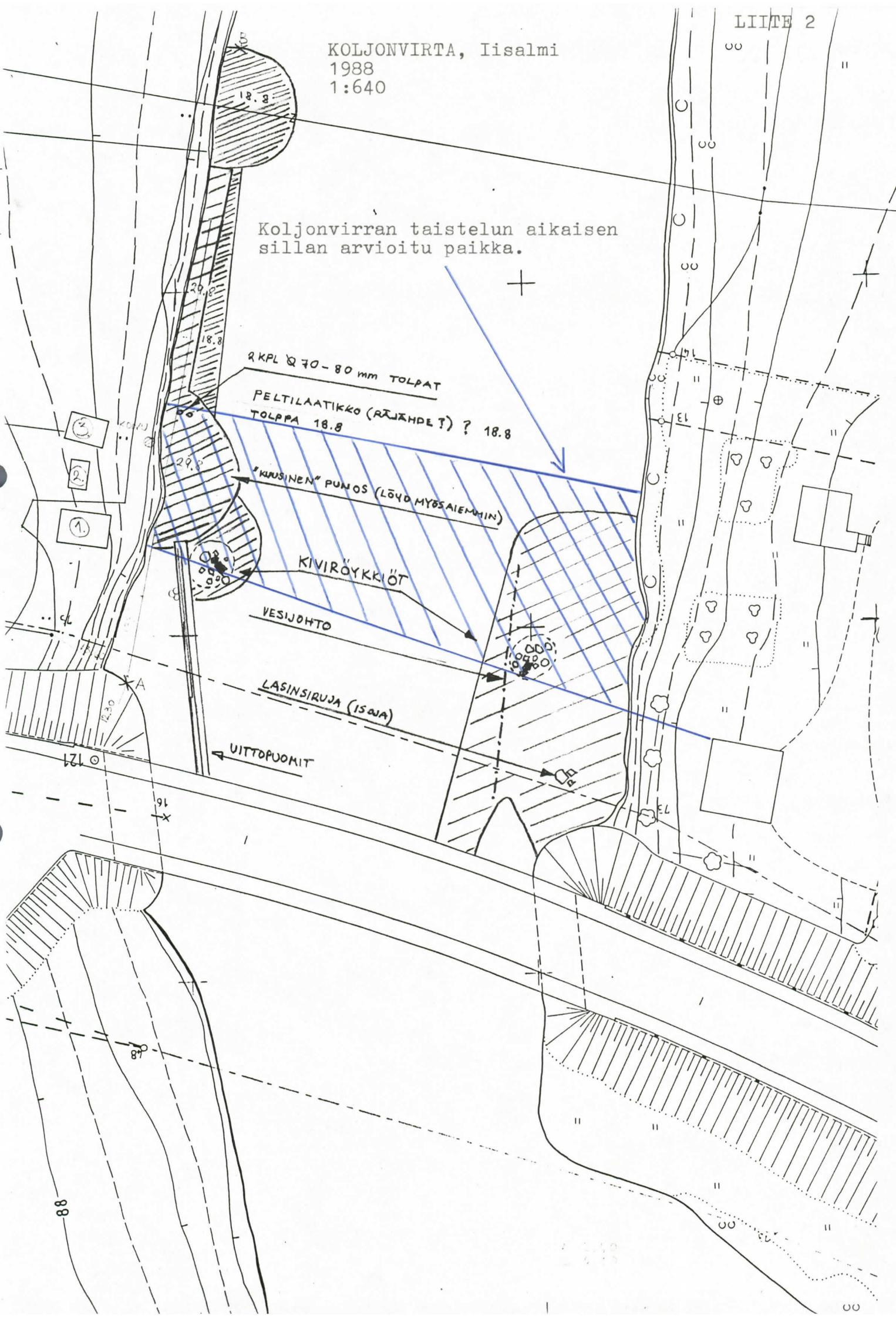
"KIVINEN" PUNOS (LÖYDÖMYÖSAIEMMIN)

KIVIRÖYKKIÖT

VESIJOHTO

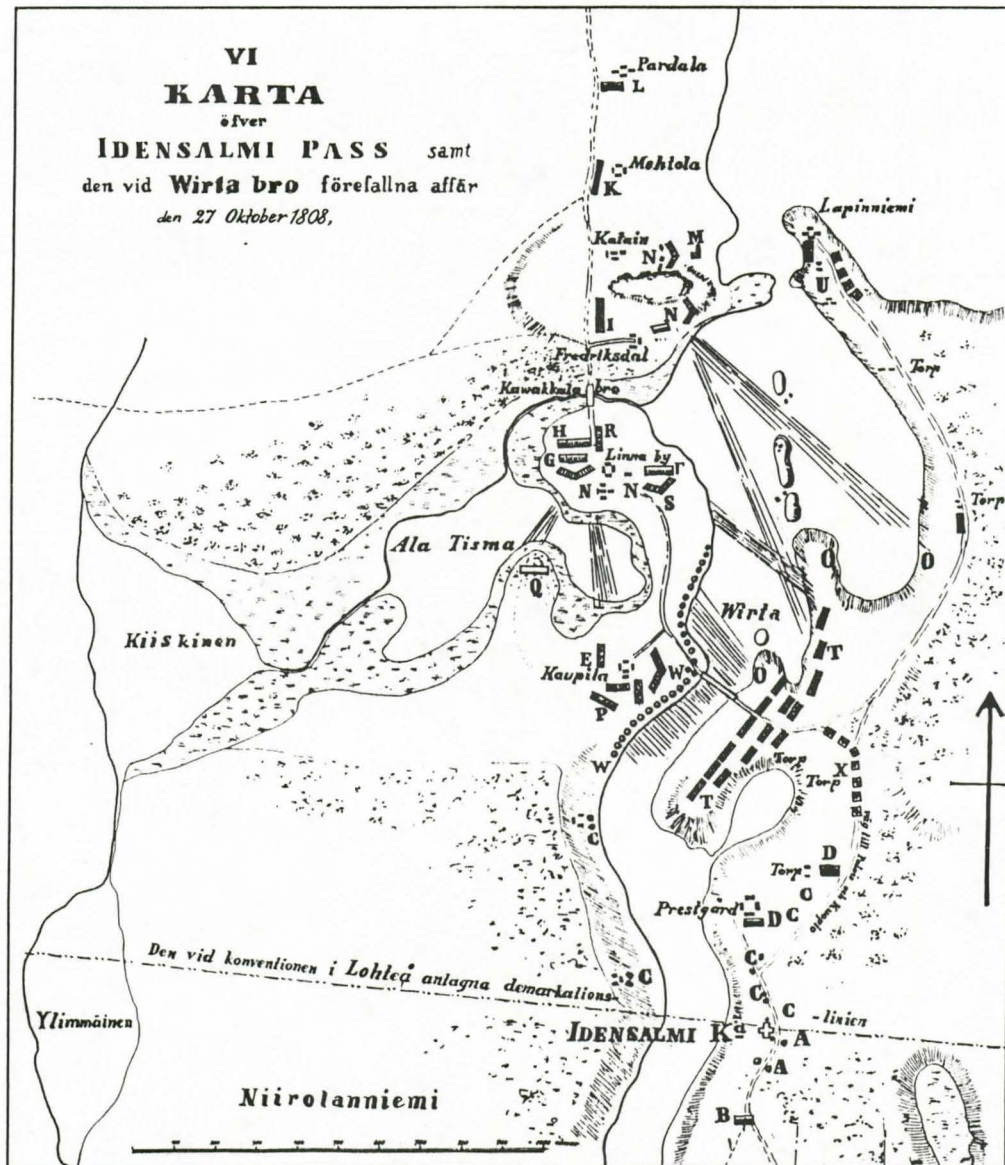
LASINSIRUJA (ISAJA)

UITTOPUOMIT

J. Bernmar

Kampen emellan 5th Finska Brigaden (1200 man) under Brigad-Chefen Sandels anförande, och Ryska armeen (7000 man stark), kommanderad af General-Löjtnant Tutschkoff.

1 kyynärä = 0.59m

ИДЕНСАЛЬСКАГО СРАЖЕНІЯ.

15 ОКТАВРЯ, 1808 ГОДА.

ИЗЪЯСНЕНІЕ ЗНАКОВЪ.

а, а, а, Демаркаціонная линія до полудня 15 Окт. 1808.

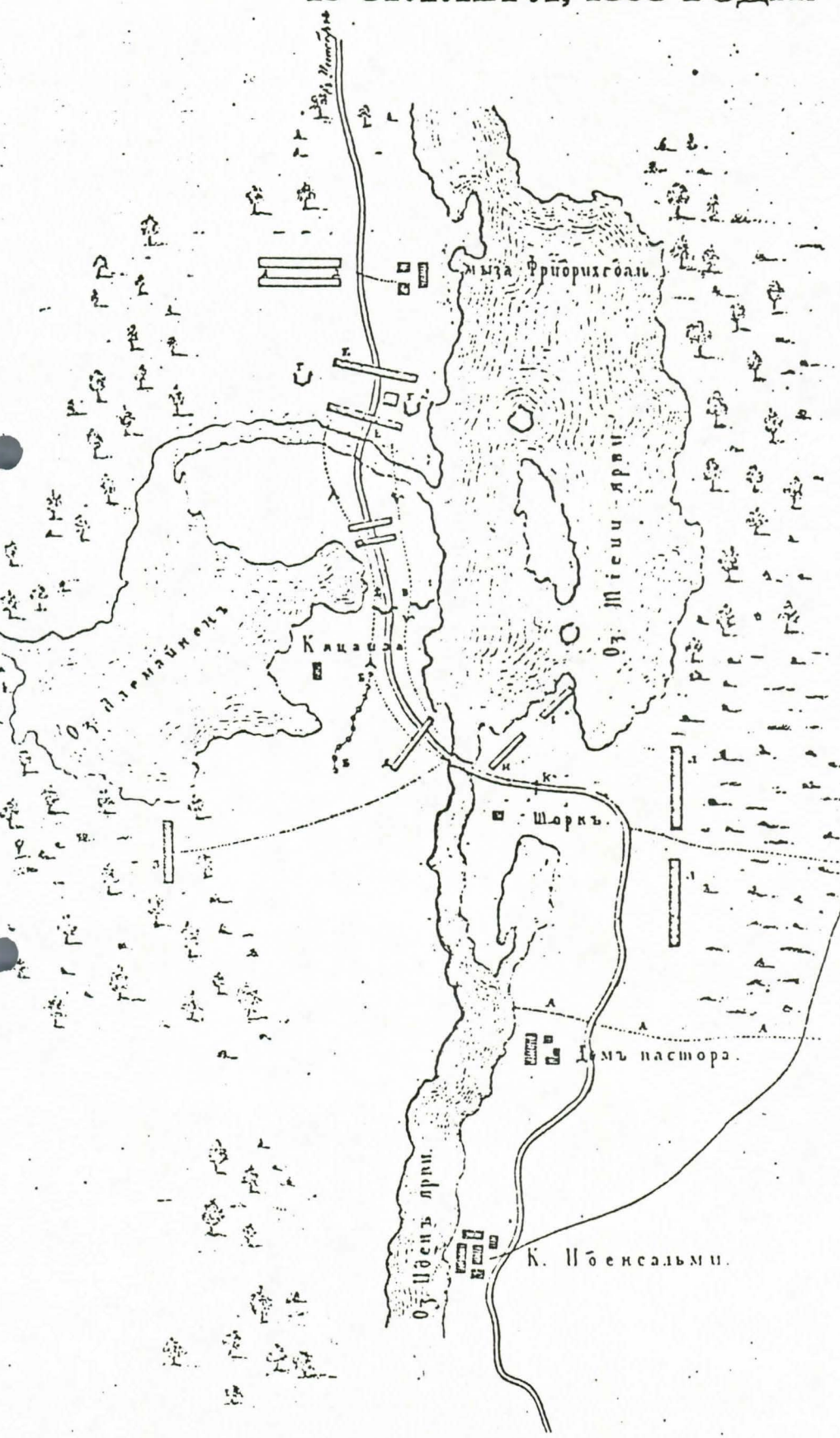
ВІЕРІЯТКАБСКАЯ ПОЗИЦІЯ.

Передъ битвой.

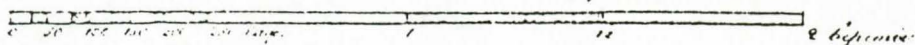
- б, б, Ямы для стрѣлковъ.
- в, в, Шапцы.
- г, г, вторая линія, редутъ и 2 батареи.
- д, д, резервъ или главная сила.

Во время битвы.

- е, — 4-й Егерскій полкъ.
- ж, — Павловскій полкъ.
- з, — Тешинскій полкъ.
- и, — Артилерія пѣшая, Судаконя.
- й, — Артилерія конная, Штосена.
- к, — М.сто, въ убитыя кн. Долгорукой.
- л, — Ревельскій и Шоловскій полки, прибывшіе вечеромъ 15 и 30 артиллеріи въ тылъ въ Свенномъ.

По акційному плану 25 септ.

1:4000

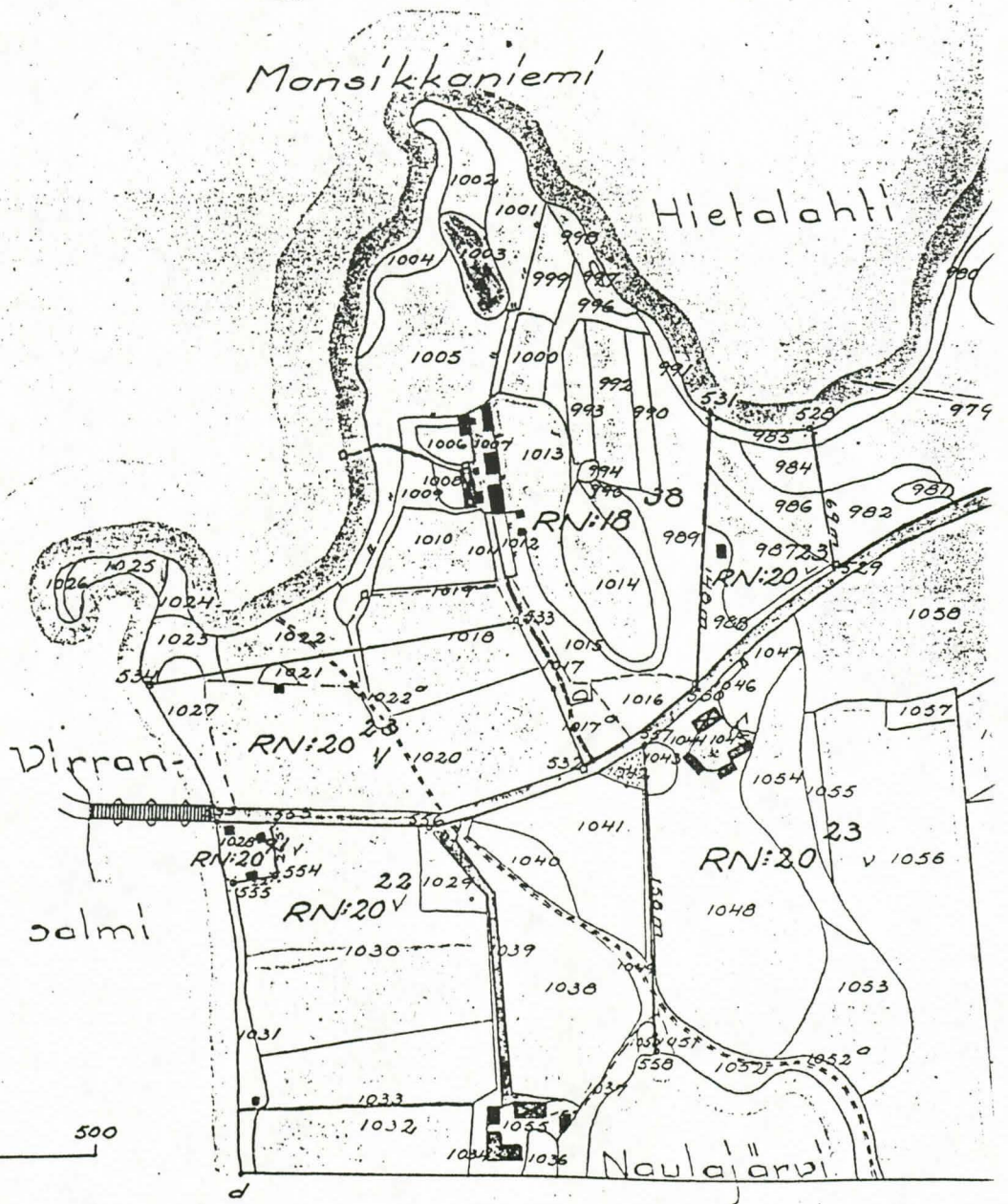
v. 1923-24

450

30mm = 24mm
300m = 15mm (20%)

64%

Jijärvi

oimitus № 51661. 5 - osainen

KARTTA

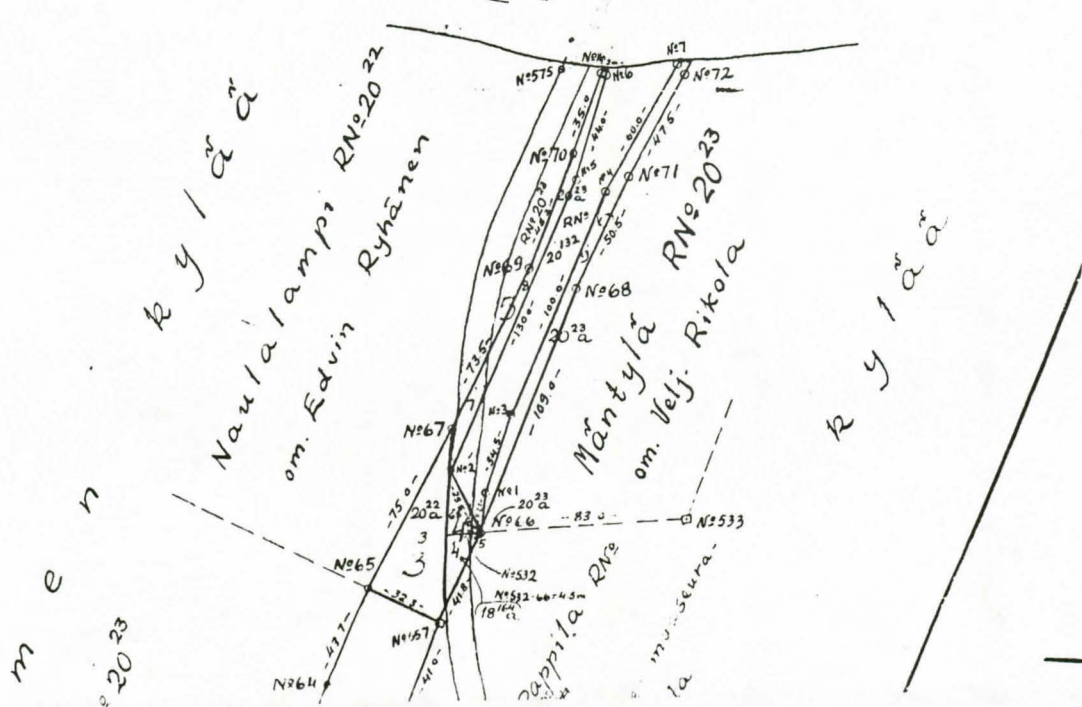
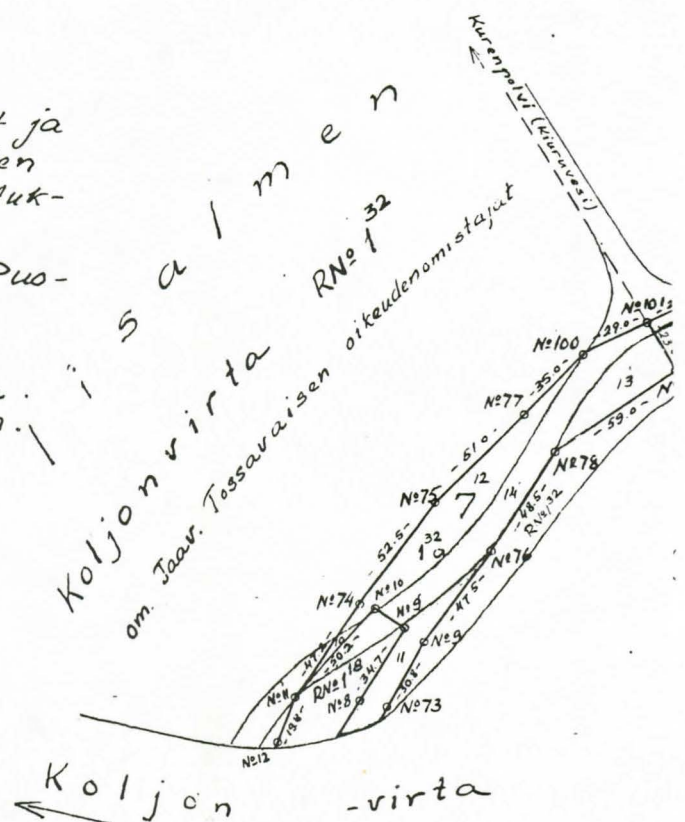
Jisalmi - Oulu maantietä varten
omistusoikeuksin pakkolunastettavista
tiluksista Jisalmen maalaiskunnas-
sa Kuopion lääniä.

Tilukset uudestaan mitannut ja
pakkolunastettavien alueiden
paalutus- ja kartoitustoimituk-
sen suorittanut v. 1954-56
maanmittausinsinööri E. Puo-
milahden viran puolesta
maanmittausaukuttantti

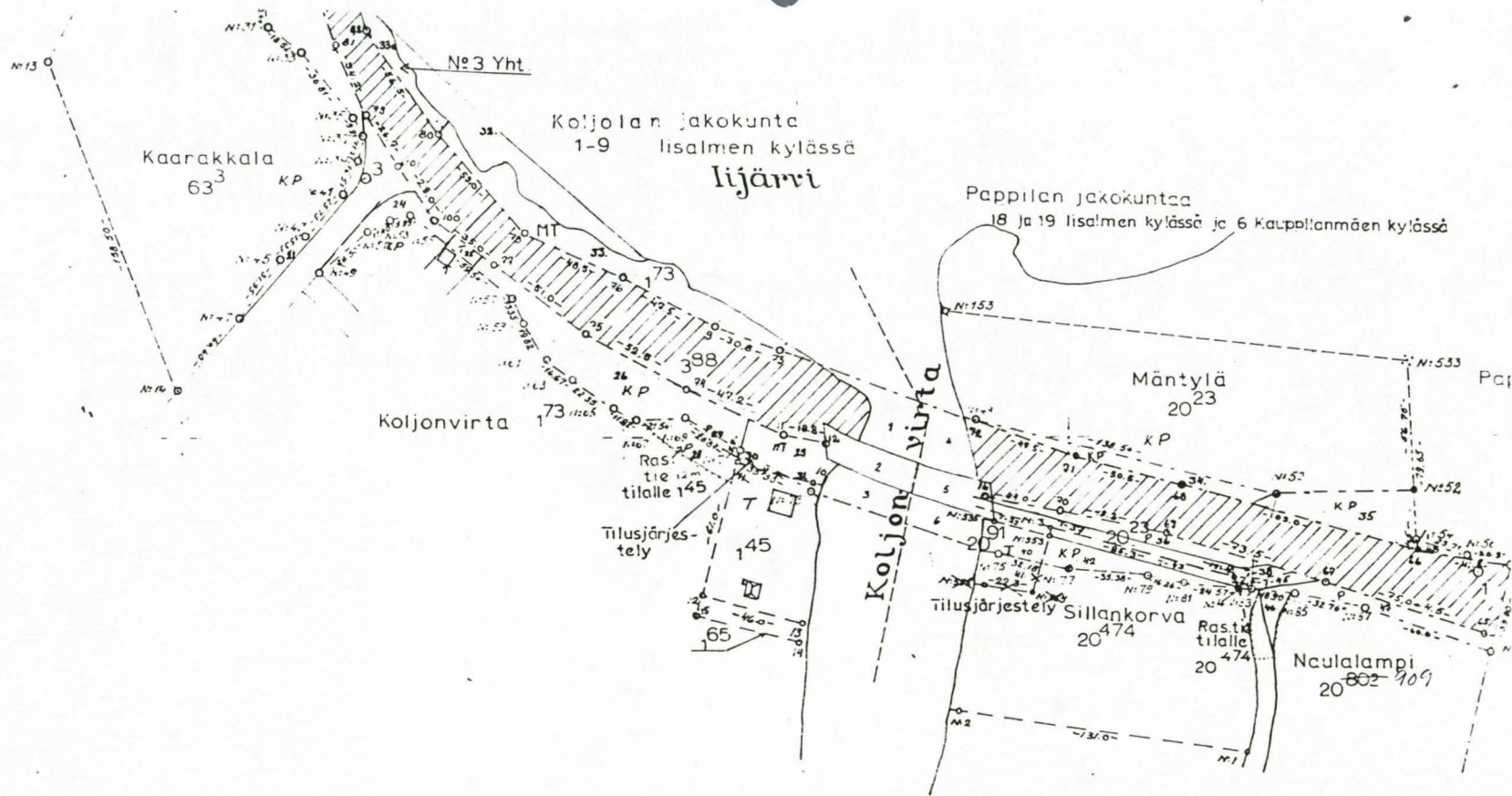
J. Airaksinen
J. Airaksinen.

Hyräksyn: E. Puomilahti.

II-karttaosa.

507800

507800

Rh 5/14-15 3341 02 C,D

2-osainen
KARTTA

508000

SELITELMÄ
II-karttaosalla

508200

508400

Valtatie No 19 varten Koljonvirran sillan kohdalla tieoikeuden nojalla käyttöön otetuista alueista Iisalmen kylässä Iisalmen kaupungissa Kuopion leaniä.

Tilukset mitannut ja tiealueen pyykittänyt v.1972-3
Kartoittaja *Juhani Rauvola*
Juhani Rauvola

Hyväksyn: Toimitusinsinööri *Martti Nikkanen*
Martti Nikkanen

Yleisistä teistä 21.05.1974 annetun lain mukaisen tietöimituksen piiriin janköynteineen ja tilusjärjestelyineen suorittanut v 1971-5

Toimitusinsinööri

Martti Nikkanen
Martti Nikkanen

Merkitty maarekisteriin Kuopion läänin maanmittauskonttorissa 7 päivänä lokakuuta 1980
Tarkastaja *Jorma Rytönen*
Jorma Rytönen

Esitetty IKA-SUOMEN MAANMITTAUSKONTTORISSA

27.02.1976

Yhdenkokoisen valtion valtio

Mittakaava 1:2000

50 25 0 50 100

